

на основі їх відношення до змін, створення опорних точок впровадження стратегії, обмеження впливу на ухвалення рішень з боку несприйнятливих до змін груп) та системного (формування перехідної структури підприємства задля впровадження змін без перешкод для оперативної діяльності) характеру [2, 4].

Відповідно, якщо у підприємства спостерігається достатній рівень економічної безпеки, а його діяльність є стабільною, сприйнятливість персоналу до змін є високою. У цьому випадку можна послідовно адаптувати існуючу організаційну структуру, накладаючи на неї нові проектні одиниці, відповідальні за впровадження положень стратегії. Для підприємств з незадовільним рівнем економічної безпеки, що знаходяться у стані глибокої кризи, найбільш характерним є пручання персоналу організаційним змінам, оскільки керівництво концентрує увагу на реалізації комплексної стратегії скорочення. В таких випадках можна застосовувати варіант подвійної структури, коли впровадження стратегії безпечно-го розвитку відділяється від оперативної діяльності. Це дозволяє управлінському персоналу забезпечити підтримку організаційних змін у підрозділах, що зайняті реалізацією такої стратегії. При цьому традиційний механізм проходження розпоряджень змінюється на безпосередні контакти керівника з виконавцями, які оминають певні рівні управління.

Висновки

Загалом проведення організаційних змін, передбачених впровадженням стратегії, є відповідальним і складним завданням. Але варто враховувати, що на реалізацію окремих положень може бути витрачено менше зусиль та корпоративних ресурсів, особливо якщо вони не вимагають докорінної зміни встановленої системи управління підприємством. У разі готовності персоналу до проведення змін відбувається удосконалення системи управління підприємством на основі здійснення децентралізації виробничих і збутових операцій із застосуванням

центрів відповідальності, а також дебіюрократизації у поєднанні з підвищенням рівня віддачі персоналу. Механізм реалізації підприємством стратегії розглядається як послідовність дій, спрямованих на впровадження її положень у господарську діяльність відповідно до принципів економічної безпеки за рахунок комплексу наявних у розпорядженні засобів із застосуванням основних типів управління (інтерактивного та реактивного).

Впровадження положень стратегії безпечного розвитку підприємства ґрунтується також на встановленні пріоритету заходів, що передбачені реалізацією її положень. Їх виконання передбачає створення умов виконання основної мети діяльності, якою є отримання прибутку, з поступовим формуванням базового, поглибленого та глибокого захисту підприємства. На основі встановлених пріоритетів у сфері забезпечення економічної безпеки на підприємстві відбувається розподіл функцій управління, що ґрунтується на делегуванні повноважень виконавцям із закріпленням їх обов'язків і встановленням їх відповідальності.

Список використаних джерел

1. Діденко Є.О. Управління економічною безпекою підприємства [Текст]: автореферат дис. канд. екон. наук: 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами діяльності): захищена 14.02.2012 / Є.О. Діденко; КНУТД. – К.: КНУТД, 2012. – 20 с.
2. Кайлюк Є.М. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / Є.М. Кайлюк, В.М. Андреева, В.В. Гриненко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 279 с.
3. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: Навч. посібник / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К.: Кондор, 2005. – 860 с.
4. Писаревський І.М. Стратегічний менеджмент: Підручник / І.М. Писаревський, О.М. Тищенко, М.М. Покоłodна, Н.Б. Петрова; ред. Аляб'єв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 287 с.
5. Скібіцький О.М. Стратегічний менеджмент: Навч. посібник / О.М. Скібіцький. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

*О.В. МЕЛЬНИК,
к.е.н., с.н.с., НДЕІ Мінекономрозвитку і торгівлі України,
А.І. ДЕШКО,
к.т.н., НДЕІ Мінекономрозвитку і торгівлі України,
А.Є. СЛІВАК,
к.е.н., с.н.с., НДЕІ Мінекономрозвитку і торгівлі України,
І.В. МОЛЧАНОВА,
с.н.с., НДЕІ Мінекономрозвитку і торгівлі України*

Оцінка точності прогнозного енергетичного балансу на 2013 рік

У статті наведені дані підсумків порівняння сукупності значень показників прогнозного та звітного енергетичного балансу за 2013 рік і здійснена оцінка точності прогнозу.

Ключові слова: *прогнознний енергетичний баланс, точність прогнозних розрахунків, відхилення підсумкових даних звітного енергетичного балансу, причини відхилення.*

*А.І. ДЕШКО,
к.т.н., НИЭИ Минэкономразвития и торговли Украины,
А.В. МЕЛЬНИК,
к.э.н., с.н.с., НИЭИ Минэкономразвития и торговли Украины,
А.Е. СЛІВАК,
к.э.н., с.н.с., НИЭИ Минэкономразвития и торговли Украины,
І.В. МОЛЧАНОВА,
НИЭИ Минэкономразвития и торговли Украины*

Оценка точности прогнозного энергетического баланса на 2013 год

В статье приведены данные итогов сравнения совокупности значений показателей прогнозного и отчетного энергетического баланса за 2013 год и проведена оценка точности прогноза.

Ключевые слова: прогнозний енергетический баланс, точность прогнозных расчетов, отклонения итоговых данных отчетного энергетического баланса, причины отклонения.

A.I. DESHKO,
 PhD technicals, SRIE Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine,
 A.V. MEL'NIK,
 PhD economics, SRIE Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine,
 A. E. SLIVAK,
 PhD economics, SRIE Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine
 I.V. MOLCHANOVA,
 SRIE Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine

Assessment of the accuracy of forecast energy balance for 2013

The paper presents the results of the comparison data set of values of the forecast and reporting energy balance for 2013 and made assessment of the accuracy of the forecast.

Keywords: projected energy balance, accuracy predictive calculations deviation totals reported energy balance causes rejection.

Постановка проблеми. Однією з необхідних передумов підвищення точності прогнозних розрахунків є порівняння кількісних значень показників, які розраховані і включені до прогнозного енергетичного балансу на наступний рік, із звітними статистичними даними, які сформовані після закінчення прогнозного періоду. Беручи до уваги багатогранність сукупності показників енергетичного балансу, його щорічне формування, проведення співставлення прогнозних показників зі звітними є дуже актуальним для удосконалення точності прогнозних розрахунків на наступні роки. Оцінка точності прогнозного енергетичного балансу здійснюється шляхом проведення розрахунку результатів відхилення (абсолютного та відносного) підсумкових даних звітного енергетичного балансу України за звітний рік від даних прогнозного балансу. Одним з важливих аспектів є не тільки виявлення конкретних результатів відхилення значень кожного показника, а й виявлення об'єктивних причин відповідних змін. З нашого погляду результати відхилення прогнозних даних від звітних має рацію подавати у вигляді восьми уніфікованих документів табличної форми, а саме: прогноз та фактичне виконання енергетичного балансу, імпорт основних енергетичних ресурсів в Україну, загальне постачання первинної енергії в Україні, кінцеве споживання енергетичних ресурсів в Україні, кінцеве споживання енергетичних ресурсів промисловістю, кінцеве споживання енергетичних ресурсів транспортом, кінцеве споживання енергетичних

ресурсів іншими споживачами, споживання енергетичних ресурсів на неенергетичні цілі.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. В Україні питанням розвитку енергетики і енергоефективності приділяється принципове значення. Це знайшло своє віддзеркалення у чинному законодавстві держави. Верховна Рада України затвердила закони України «Про енергозбереження», «Про електроенергетику», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного потенціалу» тощо, Державну цільову економічну програму енергоефективності на 2010–2015 роки.

Дослідження проблем розвитку паливно-енергетичного комплексу широко висвітлені у працях видатних вчених В.Ф. Беседіна, Ю.В. Гончарова, Б.П. Демидовича, М.Н. Куліка, В.І. Мельника, В.І. Пили, І.К. Чукаєвої, А.К. Шидловського та багатьох інших [4–7].

Однак питання визначення точності прогнозного енергетичного балансу України на 2013 рік у науковій літературі не висвітлені.

Мета статті – проведення оцінки точності кількісної оцінки прогнозного енергетичного балансу на 2013 рік.

Виклад основного матеріалу. При проведенні оцінки точності прогнозу постачання і споживання енергетичних ресурсів за основу для порівняння взято прогнозний (станом на лютий 2013 року) і звітний за 2013 рік енергетичні баланси України [8].

Таблиця 1. Прогноз та фактичне виконання енергетичного балансу України за 2013 рік, тис. т нафтового еквіваленту, тис. т н. е.

Постачання та споживання	Прогноз	Факт	Абсолютне відхилення	Відношення факту до прогнозу, %
Виробництво	87349	85914	-1435	98,36
Імпорт	39956	39722	234	99,41
Експорт	-6511	-8213	-1702	126,14
Зміна запасів	1242	-1356	-2598	209,18
Загальне постачання первинної енергії	122036	115940	-6096	95,00
Статистичні розбіжності	-	1781	1781	-
Кінцеве споживання	71046	69557	-1489	97,90
промисловість	23769	21864	-1905	91,99
транспорт	10560	11280	720	106,82
інші	31109	31482	373	101,20
неенергетичне використання	5609	4932	-677	87,93

Таблиця 2. Індекси промислової продукції за основними видами промисловості

Вид економічної діяльності	2013 рік (прогноз)	Фактично (2013 до 2012).	Різниця між фактичним і очікуваним
Промисловість	101,2	95,3	-5,9
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	102,5	94,5	-8,0
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	97	93,8	-3,2
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	101	102,6	1,6
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	92	82,5	-9,5
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	115	111,6	-3,4
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	99	96,0	-3,0
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	100,5	94,2	-6,3
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	100,5	86,2	-14,3
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	101,6	98,7	-2,9

Джерело: розроблено з використанням прогнозних даних Мінекономрозвитку станом на грудень 2012 року і звітних даних Держстату.

У табл. 1 наведені результати розрахунку відхилення (абсолютного та відносного) підсумкових даних звітнього енергетичного балансу України за 2013 рік від даних прогнозного балансу.

Переважає більшість відхилень знаходяться в межах 5% зменшення фактичних даних відносно прогнозних, що в цілому корелює з різницею між фактичними індексами випуску промислової продукції за 2013 рік та їх прогнозними значеннями, використаними при формуванні прогнозного енергетичного балансу (табл. 2).

Зменшення фактичного загального постачання первинної енергії (на 5,0%) і кінцевого споживання (на 2,1%) відносно відповідних прогнозованих значень мало місце за умови реального зменшення промислового виробництва на 5,9% відносно прогнозованого значення.

Власне виробництво первинної енергії менше від прогнозного значення на 1435 тис. т н.е. (1,64%), у тому числі: вугілля та торфу – на 131 тис. т н.е. (0,32%); сирої нафти – на 286 тис. т н.е. (8,28%); природного газу – на 1897 тис. т н.е. (10,2%); атомної енергії – на 516 тис. т н.е. (2,31%). Одночасно маємо збільшення виробництва проти прогнозного значення: гідроелектроенергії – на 102 тис. т н.е. (9,40%); вітрової та сонячної енергії – на 33 тис. т н.е. (46,48%); біопалива та відходів – на 260 тис. т н.е. (15,63%).

Імпорт основних енергетичних ресурсів в Україну у 2013 році, тис. т н.е. наведений в табл. 3.

Відхилення по імпорту відносно прогнозного значення (зменшення на 0,59%) при більш детальному розгляді зу-

мовлено збільшенням імпорту вугілля та торфу на 3951 тис. т н.е., або 77,91% від прогнозу, при одночасному зменшенні імпорту нафтопродуктів на 1154 тис. т н.е., або 13,72%, газу природного – на 16 тис. т н.е., або 0,07%, сирої нафти – на 3019 тис. т н.е., або 78,05% від прогнозу.

Разом із тим збільшення експорту первинної енергії на 1702 тис. т н.е. (26,14% від прогнозу) відбулося за рахунок вугілля та торфу на 2464 тис. т н.е. (64,27%) та електроенергії на 129 тис. т н.е. (17,79%) при одночасному зменшенні експорту нафтопродуктів на 992 тис. т н.е. (50,82% від прогнозу).

Зміна запасів на 2598 тис. т н.е. проти прогнозованого відбулася переважно за рахунок збільшення запасів вугілля – на 1847 тис. т н.е. та природного газу – на 998 тис. т н.е. більше прогнозу.

Загальне постачання первинної енергії в Україні у 2013 році, тис. т н.е. відображено у табл. 4.

Загальне постачання первинної енергії в Україні у 2013 році становило 115940 тис. т н.е., або 95,0% від прогнозованого, при урахуванні статистичних розбіжностей звітнього енергетичного балансу – 96,3%, у тому числі по окремих енергоносіях: вугілля та торфу – 98,83% від прогнозованого; сирої нафти – 54,83% (переважно за рахунок зменшення імпорту); нафтопродуктів – 97,68%; природного газу – 93,12% (зменшення виробництва та збільшення запасів в ПСГ), атомної енергії – 97,69%, гідроелектроенергії – 109,40%; вітрової та сонячної енергії – 146,48%; біопалива та відходів – 114,05% від прогнозованого (збільшення власного виробництва на 260 тис. т н.е.).

Таблиця 3. Імпорт основних енергетичних ресурсів в Україну у 2013 році, тис. т н.е.

Показник	Прогнозований	Фактичний	Факт-прогноз	Факт до прогнозу, %
Вугілля й торф	5071	9022	3951	177.91
Сира нафта	3868	849	-3019	21.95
Нафтопродукти	8412	7258	-1154	86.28
Природний газ	22605	22589	-16	99.93
Біопаливо та відходи	–	1	1	100,0
Електроенергія	–	3	3	100,0
Усього	39956	39722	-234	99,41

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Таблиця 4. Загальне постачання первинної енергії в Україні у 2013 році, тис. т н.е.

Показник	Прогнозований	Фактичний	Факт-прогноз	Факт до прогнозу, %
Вугілля й торф	41917	41427	-490	98,83
Сира нафта	7255	3978	-3277	54,83
Нафтопродукти	6069	5928	-141	97,68
Природний газ	42356	39444	-2912	93,12
Атомна енергія	22364	21848	-516	97,69
ГЕС	1085	1187	102	109,40
ВЕС, СЕС	71	104	33	146,48
Біопаливо та відходи	1644	1875	231	114,05
Електроенергія	-725	-851	-126	117,38
Теплоенергія	-	1000	1000	100,00
Усього	122036	115940	-6096	95,00

Таблиця 5. Кінцеве споживання енергетичних ресурсів в Україні у 2013 році, тис. т н.е.

Показник	Прогнозований	Фактичний	Факт-прогноз	Факт до прогнозу, %
Вугілля й торф	8633	8698	65	100,75
Сира нафта	8	9	1	112,50
Нафтопродукти	11072	11275	203	101,83
Природний газ	25786	24926	-860	96,66
Біопаливо та відходи	1113	1118	5	100,45
Електроенергія	11813	11828	15	100,13
Теплоенергія	12620	11702	-918	92,73
Усього	71046	69557	-1489	97,90

Таблиця 6. Кінцеве споживання енергетичних ресурсів промисловістю України в 2013 році, тис. т н.е.

Показник	Прогнозований	Фактичний	Факт-прогноз	Факт до прогнозу, %
Вугілля й торф	7139	7447	308	104,31
Сира нафта	8	-	-8	0,00
Нафтопродукти	1381	1028	-353	74,44
Природний газ	5372	4360	-1012	81,16
Біопаливо та відходи	82	38	-44	46,34
Електроенергія	5273	5038	-235	95,54
Теплоенергія	4514	3951	-563	87,53
Усього	23769	21864	-1905	91,99

Таблиця 7. Кінцеве споживання енергетичних ресурсів транспортом України в 2013 році, тис. т н.е.

Показник	Прогнозований	Фактичний	Факт-прогноз	Факт до прогнозу, %
Вугілля й торф	13	12	-1	92,31
Нафтопродукти	7354	8175	821	111,16
Природний газ	2340	2303	-37	98,42
Біопаливо та відходи	7	42	35	600,00
Електроенергія	846	747	-99	88,30
Усього	10560	11280	720	106,82

Таблиця 8. Кінцеве споживання енергетичних ресурсів (інші) в Україні в 2013 році, тис. т н.е.

Показник	Прогнозований	Фактичний	Факт-прогноз	Факт до прогнозу, %
Вугілля й торф	839	856	17	102,03
Нафтопродукти	1479	1515	36	102,43
Природний газ	13973	14280	307	102,20
Біопаливо та відходи	1017	1038	21	102,06
Електроенергія	5695	6042	347	106,09
Теплоенергія	8106	7751	-355	95,62
Усього	31109	31482	373	101,20

Кінцеве споживання енергетичних ресурсів в Україні у 2013 році відображено в табл. 5.

Кінцеве споживання енергетичних ресурсів в Україні у 2013 році становило 69557 тис. т н.е., або 97,90% від про-

гнозованого, в тому числі: вугілля та торфу – 100,75%; нафтопродуктів – 101,83%; природного газу – 96,66%; біопалива та відходів – 100,45%; електроенергії – 100,13%; теплоенергії – 92,73% від прогнозованого.

Таблиця 9. Споживання енергетичних ресурсів на неенергетичні цілі в Україні в 2013 році, тис. т н.е.

Показник	Прогнозований	Фактичний	Факт-прогноз	Факт до прогнозу, %
Вугілля й торф	642	384	-258	59,81
Сира нафта	-	9	9	100,0
Нафтопродукти	858	556	-302	64,80
Природний газ	4102	3983	-119	97,10
Біопаливо та відходи	7	-	-7	0,00
Усього	5609	4932	-677	87,93

Кінцеве споживання енергетичних ресурсів промисловістю, транспортом, іншими споживачами, неенергетичне використання відображено відповідно у табл. 6–9.

Кінцеве споживання енергетичних ресурсів промисловістю становило 21864 тис. т н.е., або 91,99% від прогнозованого (табл. 6), транспортом – 11280 тис. т н.е., або 106,82% (табл. 7), іншими споживачами – 31482 тис. т н.е., або 101,2% від прогнозованого (табл. 8).

Кінцеве споживання енергетичних ресурсів на неенергетичні цілі в 2013 році становило 4932 тис. т н.е., або 87,93% від прогнозованого (табл. 9).

Зміни в балансі вугілля та торфу обумовлені збільшенням імпорту на 3951 тис. т н.е., компенсованого збільшенням експорту на 2464 тис. т н.е. та запасів – на 1847 тис. т н.е., привели до зменшення загального постачання на 490 тис. т н.е. відносно прогнозного значення. ТЕЦ зменшили використання природного газу на 236 тис. т н.е. і в цілому зменшили виробництво електроенергії на 346 тис. т н.е., або 20,36%, теплоенергії – на 122 тис. т н.е., або 2,74% від прогнозу.

Зміни в балансі сирової нафти полягають у зменшенні власного видобутку на 286 тис. т н.е., або 8,28% від прогнозу, імпорту – на 3019 тис. т н.е., або 78,05%, постачання на вітчизняні НПЗ – на 3719 тис. т н.е., або 47,79% від прогнозу.

У першому півріччі 2013 року працювали тільки Кременчуцький НПЗ і Шебелинський ГПЗ. З 1 липня 2013 року в Україні перестали діяти стандарти якості бензинів і дизпалива, що відповідають стандартам Євро–2 і Євро–3, які є основною продукцією Шебелинського ГПЗ (завод було переведено на мінімальну потужність роботи). Кременчуцький НПЗ перейшов на Євро–4 тільки у грудні 2013 року. Трохи згодом постановою Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 року №927 термін дії стандарту Євро–3 було подовжено до 31 грудня 2015 року. Але навіть з урахуванням відновлення роботи в жовтні 2013 року Одеським НПЗ загальні підсумки роботи НПЗ за рік виявилися значно гіршими від прогнозованих.

Постійне зменшення власного видобутку та імпорту сирової нафти створило умови для заміщення світлих нафтопродуктів власного виробництва імпортом.

Зміни в балансі природного газу викликані зменшенням його виробництва на 1897 тис. т н.е., або 10,2% від прогнозу. Прогнозувалося використання 1832 тис. т н.е. з існуючих запасів газу, а фактично було використано тільки 834 тис. т н.е. Загальне постачання природного газу на 2912 тис. т н.е., або 6,88% менше від прогнозу. Використання природного газу на електростанціях зменшилося на 92 тис. т н.е., або 22,66% від прогнозу, на ТЕЦ – на 236 тис. т н.е., або 4,64%, на теплоцентралях – на 1425 тис. т н.е., або 14,95%. Власне споживання сектору енергетики зменшилося на 50 тис. т н.е., або 5,89% від прогнозу, кінцеве споживання – на

860 тис. т н.е., або 3,34% від прогнозу. При цьому споживання газу промисловістю зменшилося на 1012 тис. т н.е., або 18,84% від прогнозу, транспортом – на 37 тис. т н.е., або 1,58%, неенергетичне використання – на 119 тис. т н.е., або 2,9%, тоді як кінцеве споживання газу (інші) зросло на 307 тис. т н.е., або 2,2% від прогнозу.

У структурі виробництва електричної енергії фактичне виробництво атомної енергії зменшилося на 516 тис. т н.е., або 2,31% від прогнозу, гідроелектроенергії – збільшилося на 102 тис. т н.е. і становило 109,4%, вітрової і сонячної енергії збільшилося на 33 тис. т н.е. і становило 146,48% від прогнозу.

У балансі біопалива та відходів зменшилось їх використання на електростанціях на 5 тис. т н.е., або 19,23% від прогнозу, а зменшення використання на теплоцентралях на 388 тис. т н.е. компенсовано збільшенням на ТЕЦ – на 453 тис. т н.е. Внаслідок цього кінцеве споживання збільшилось на 5 тис. т н.е. і становило 100,45% від прогнозу. Промисловість зменшила споживання на 46,34% від прогнозу, тоді як побутовий сектор збільшив на 4,18%.

У балансі електроенергії збільшився експорт на 129 тис. т н.е., або 17,79% від прогнозу. Виробництво на електростанціях зросло на 277 тис. т н.е., або 1,84% від прогнозу, а на ТЕЦ зменшилось на 346 тис. т н.е., або 20,36. Власне споживання сектору енергетики скоротилось на 164 тис. т н.е. або 6,94% від прогнозу, втрати при транспортуванні і розподіленні – на 45 тис. т н.е., або 2,46%, кінцеве споживання збільшилося на 15 тис. т н.е., або 0,13%, у тому числі: промисловістю – зменшилось на 235 тис. т н.е., або 4,46% від прогнозу, транспортом – на 99 тис. т н.е., або 11,7%, іншими – збільшилося на 347 тис. т н.е., або 6,09% (з них побутовим сектором – на 33 тис. т н.е., або 0,94% від прогнозу).

У балансі теплоенергії виробництво на ТЕЦ зменшилося на 122 тис. т н.е., або 2,74% від прогнозу, а на теплоцентралях – на 1968 тис. т н.е., або 18,49% (частково постачання теплової енергії в обсязі 1 млн. т н.е., без зазначення джерел наведено у графі «Виробництво»). Загальне постачання теплової енергії зменшилося від прогнозного на 6,74%.

Висновки

Переважає більшість відхилень енергетичного балансу України на 2013 рік знаходяться в межах 5% зменшення фактичних даних відносно прогнозних, що в цілому корелює з різницею між фактичними індексами випуску промислової продукції за 2013 рік та їх прогнозними значеннями, використаними при формуванні прогнозного енергетичного балансу (табл. 2).

Зменшення фактичного загального постачання первинної енергії (на 5,0%) і кінцевого споживання (на 2,1%) відносно відповідних прогнозованих значень мало місце за умови

реального зменшення промислового виробництва на 5,9% відносно прогнозованого значення.

Кінцеве споживання енергетичних ресурсів в Україні у 2013 році становило 69557 тис. т н.е., або 97,90% від прогнозованого, в тому числі: вугілля та торфу – 100,75%; нафтопродуктів – 101,83%; природного газу – 96,66%; біопалива та відходів – 100,45%; електроенергії – 100,13%; теплоенергії – 92,73% від прогнозованого.

Список використаних джерел

1. Про звітний та прогнозний енергетичні баланси / Розпорядження КМУ від 11.03.2011 №203. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/203-2011-%D1%80>

2. Про схвалення Концепції формування енергетичного балансу / Розпорядження КМУ від 28.11.2007 №1058. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-2007-%D1%80>.

3. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції формування енергетичного балансу / Розпорядження КМУ від 30.10.2008 №1376. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1376-2008-%D1%80>.

4. Некрасов А.С., Синяк Ю.В., Ямпольский В.А. Построение и анализ энергетического баланса (вопросы методологии и методики). – М.: Наука, 1974. – 179 с.

5. Мелентьев Л.А. Оптимизация развития и управления больших систем энергетики: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1982. – 319 с.

6. Піришвілі Б.З., Чіркін Б.П., Чукаєва І.К. Перспективний паливно-енергетичний баланс – основа формування енергетичної стратегії України до 2030 року. – К.: Наукова думка, 2002. – 239 с.

7. Лір В.Е. Енергетичний баланс як основа економічного аналізу та прогнозу енергозабезпечення держави // Економіка і прогнозування. – 2000. – №1. – С. 91–102.

8. Енергетичний баланс України за (2000–2013) рік / Статистичний бюлетень Державної служби статистики України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 339.9:005.336.4:004.738.5

О.Ю. КАРДАКОВ,
здобувач, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана,
голова наглядової ради компанії «Октава Капітал»

Інтелектуалізація глобального економічного середовища: причини і наслідки

У статті проаналізовано основні тенденції в галузі інтелектуалізації економіки. Визначено індикатори розвитку знань, які є основними показниками розвитку інтелектуального потенціалу. Проведено оцінку основних наслідків, які веде за собою процес глобальної інтелектуалізації економіки. Проаналізовані методи оцінки ідентифікації інтелектуального потенціалу.

Ключові слова: інтелектуалізація світової економіки, індикатори розвитку, інтернет–технології, інтелектуальні технології.

А.Ю. КАРДАКОВ,
соискатель, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана,
председатель наблюдательного совета компании «Октава Капитал»

Интеллектуализация глобальной экономической среды: причины и последствия

В статье проанализированы основные тенденции в области интеллектуализации экономики. Определены индикаторы развития знаний, являющиеся основными показателями развития интеллектуального потенциала. Проведена оценка основных последствий, которые влечет за собой процесс глобальной интеллектуализации экономики. Проанализированы методы оценки и идентификации интеллектуального потенциала.

Ключевые слова: интеллектуализация мировой экономики, индикаторы развития, интернет–технологии, интеллектуальные технологии.

О. KARDAKOV,
applicant, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Chairman of the Supervisory Board of «Octava Capital»

The cause and effect of global economic environment intellectualization

This article deals with the analysis of tendencies in the sphere of intellectual economy. The main indicators of knowledge development were determined. The evaluation of the major consequences that entails a process of intellectualization global economy was made.

Keywords: intellectualization of world economy, indicators of development, internet, intellectual technologies.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки в цілому зумовлений трансформацією всієї економічної системи в контексті її інтелектуалізації. В сучасних умовах роль інтелектуальних ресурсів надзвичайно зросла. Необхідно оцінити перспективи та наслідки, які тягне за собою процес інтелектуалізації. Варто визначити та проаналізувати

зувати найновіші тенденції в галузі інтелектуалізації економіки, необхідно осмислити даний процес та узагальнити різні погляди.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Інтелектуалізація – це складний багатосторонній та багатофакторний процес, вивченням його аспектів займаються багато вчених